

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

- выявление инвестиционных источников и повышение их эффективности;
- повышение жизненного уровня населения регионов путём открытия новых рабочих мест.
Таким образом, претворение в жизнь вышеназванных мероприятий будет способствовать созданию условий устойчивого и сбалансированного развития регионов республики.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Государственная Программа социально-экономического развития регионов Азербайджанской Республики (2004-2008 гг.). Баку: Изд-во «Нурлан», 2004.
2. Государственная Программа социально-экономического развития регионов в 2009-2013 гг. в Азербайджанской Республике (2009-2013 гг.). Баку: Изд-во «Нурлан», 2009.
3. Государственный бюджет Азербайджанской Республики в 2012 году. Баку: Изд-во «Милли Меджлис Азербайджанской Республики», 2012, стр.35.
4. Социально-экономическое развитие регионов (2004-2008 гг.). Госкомстат Азербайджана. Баку: Изд-во «Сяда», 2007, 2008.

РЕЗЮМЕ

У статті зазначено, що в результаті проведених економічних реформ, досягнуті якісні зміни в економіці країни. Сформована в країні сприятлива економічна середовище сприяє успішному соціально-економічному розвитку, як м. Баку, так і регіонів Азербайджану. Незважаючи на досягнуті успіхи, все ще спостерігаються відставання в розвитку регіонів країни. Далі в статті дано оцінку стану розвитку регіонів країни, показані шляхи забезпечення стійкого і збалансованого розвитку регіонів Азербайджану.

Ключові слова: економіка, регіон, сталій і збалансований розвиток, промисловість, сільське господарство.

РЕЗЮМЕ

В статье отмечено, что в результате проводимых экономических реформ, достигнуты качественные изменения в экономике страны. Сформировавшаяся в стране благоприятная экономическая среда способствует успешному социально-экономическому развитию, как г. Баку, так и регионов Азербайджана. Несмотря на достигнутые успехи, всё ещё наблюдаются отставания в развитии регионов страны. Далее в статье дана оценка состояния развития регионов страны, показаны пути обеспечения устойчивого и сбалансированного развития регионов Азербайджана.

Ключевые слова: экономика, регион, устойчивое и сбалансированное развитие, промышленность, сельское хозяйство.

SUMMARY

The article emphasizes qualitative changes, achieved in the economy as a result of economic reforms. The favorable economic environment, formed in the country contributes to the success of socio-economic development, both in Baku and in the regions of Azerbaijan. Despite these successes, lags are still observed in the development of the country. Further, the article assesses the state of development of the regions in the country, shows the path of sustainable and balanced development of the regions in Azerbaijan.

Keywords: economy, region, sustainable and balanced development, industry, agriculture.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Терованесов М.Р., к.т.н., декан факультету інфраструктури залізничного транспорту ДонІЗТ УкрДАЗТ

Постановка проблеми. Як відомо, у сучасному світі освіта стала однією з найпросторіших сфер людської діяльності. Від її спрямованості та ефективності багато в чому залежать перспективи розвитку цивілізації. Це обумовлено тим, що суспільство вступило в нову фазу еволюції, пов'язану з інформатизацією, тобто процесом активного формування і всеосяжного використання інформаційних ресурсів; глобалізацією – тенденцією до інтеграції суспільних процесів у різних сферах життєдіяльності; техногенною дією на соціально-економічне життя досягнень науково-технічного прогресу – інноваціями або нововведеннями у виробничій сфері, в організації праці й управлінні, пов'язаними із впровадженням нових технологій і направленими на підвищення економічної ефективності технологічних процесів. Відповідь на питання, якою мірою вища освіта впроваджується з поставленими перед нею завданнями з формування наукових ідей і підготовки кваліфікованих кадрів, відповідних рівню розвитку суспільства, припускає знання характеру процесу розвитку вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Характер розвитку вищої освіти є предметом дослідження у багатьох публікаціях. Даною проблемою, як правило, займаються історики і педагоги. Перші вивчають етапи розвитку освіти як соціального інституту і суспільно-державної системи в історичному аспекті, визначаючи шляхи подолання суперечностей і тенденції її еволюції.

У педагогічному аспекті розвиток вищої школи аналізується з позицій трансформації її структури, появи нових методологічних підходів до формування особистості, зміни пріоритетів у відносинах людини і суспільства, відповідності професійно підготовлених кадрів потребам суспільства.

Реферування джерел дозволяє стверджувати, що, по-перше, переважання академічних видань, в яких наведено історію педагогіки, говорить про хрестоматійність розвитку вищої школи, а значить, про відсутність проблемних ситуацій у характері розвитку вищої освіти. По-друге, характер розвитку вищої освіти не став самостійним предметом вивчення. По-третє, до сьогодні мало уваги приділялося фізичним (природничо-науковим) параметрам динаміки процесу розвитку вищої освіти. Враховуючи, що має місце запізнювання розвитку вищої освіти відносно сучасних тенденцій, властивих суспільно-громадському розвитку, слід зазначити, що для прийняття управлінських рішень в освітній сфері вкрай важливо знати природу процесу розвитку цієї галузі людської діяльності.

Мета публікації: визначити особливості процесу розвитку вищої освіти, які характеризують його протікання у різних сферах.

Виклад основного матеріалу. Не викликає сумніву, що зміни, які відбуваються в освітній сфері означають, з одного боку, досягнення суспільством певного рівня розвитку, з іншого, відображає зростаючу потребу у професіоналах вищого рівня.

На різних етапах еволюції процес розвитку вищої освіти характеризувався своїми особливостями. Так, в епоху середньовіччя вища освіта впливала на суспільство неістотно, оскільки вона припускала використання світських знань (наприклад, мов, історії, діалектики, риторики, основ математики) християнськими проповідниками [1, с.141].

Слабкий зв'язок вищої школи із суспільним розвитком є однією з характеристик процесу розвитку вищої освіти в даному історичному періоді.

Другою характеристикою були високі темпи розвитку вищої освіти.

Третьою характеристикою можна вважати збільшення впливу науки на процес розвитку вищої освіти, що дозволило вивести університети з-під опіки церкви й укріпило державну дію на освітню систему.

Процес розвитку освіти на всіх етапах розвитку відрізняє нерівномірність, що пов'язана з впливом наукової думки на університетську освіту, розвитком капіталістичних відносин, техніки, промислового виробництва.

Також, невід'ємною рисою процесу розвитку освітньої сфери з'явилися стрибкоподібні якісні зміни, що змінюються етапами стабілізації. Ці зміни пов'язані з впливом зовнішніх факторів, наприклад, політичними катаклізмами і переходом суспільства на новий рівень розвитку.

Досліджуючи етапи розвитку освіти, можна виділити ряд факторів, які суттєво впливають на становлення вищої школи в різних

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

країнах і обумовлених зовнішнім впливом суспільства в цілому на систему освіти.

Одним з основних факторів є економічний рівень розвитку суспільства. У більш розвинених у технічному відношенні країнах інтенсивніше розвивається мережа загальноосвітніх та професійних середніх навчальних закладів, а також відкриваються університети і різного роду спеціалізовані вищі навчальні заклади.

Наступним істотним фактором є вплив державної політики суспільства на освітню систему. Система вищої освіти як частина освітньої системи розвивається під впливом політики суспільства, зокрема, визначальною є вплив різних за своїм майновим, політичним і соціальним положенню класів або станів. При цьому система вищої освіти грає стабілізуючу роль на соціально-економічний розвиток суспільства.

Також до фактору, що визначає розвиток вищої освіти, можна віднести історичні і національні особливості різних країн.

На сучасному етапі, на думку А.Саргсян, чинниками, які вплинули на характер розвитку освіти, з'явилися: глобальна конкуренція у боротьбі вищих навчальних закладів за студентів і дослідницькі контракти; зростання значення інформаційних та інтерактивних технологій; зростаюча міжнародна інтеграція в освітній сфері (взаємовплив національних освітніх систем); підвищення ролі знань у житті сучасного суспільства, і, відповідно, збільшення попиту на фахівців із вищою освітою; зміни із перетворення професійної освіти на безперервний процес [2, с.290].

Сучасні світові тенденції ще раз наголошують на необхідності розуміння фізичного змісту процесу розвитку вищої освіти.

Слід підкреслити, що практично всі розвинені країни проводили різні за глибиною і масштабами реформи національних систем освіти, вкладаючи в них величезні фінансові кошти. Реформи вищої освіти одержали статус державної політики, бо уряди почали усвідомлювати, що рівень вищої освіти в країні визначає її майбутній розвиток.

У той самий час, як відзначили Т.Панова і Л.Натрус, в останніх 10-15 років у світі все наполегливіше дають про себе знати проблеми, що їх не можна розв'язати у межах реформ, в рамках традиційних методичних підходів, і все частіше говорять про всесвітню кризу освіти [3, с.12].

Разом із тим, кризові явища в системі вищої освіти і в економічних системах не можна розглядати як схожі. Термін «економічна криза», що означає глибокий розлад (розбалансування) економічної системи, спосіб тимчасового розв'язання її протиріччя [4, с.132], не може бути застосований до системи вищої освіти, оскільки весь процес її розвитку відображає безперервне реформування вищої школи і може розглядатися як криза, що суперечить еволюції розвитку соціально-економічних систем і суспільства в цілому. Словосполучення «кризові явища в освіті» можна використовувати як якісну оцінку відповідності системи вищої освіти потребам суспільства.

Необхідність постійного реформування системи вищої освіти обумовлено відсутністю синхронності і певним запізненням змін вищої школи по відношенню до змін, які відбуваються під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників у суспільстві в цілому. І в період політико-економічних криз, і в період стабілізації характер розвитку вищої освіти визначається часовою затримкою змін, що відбуваються. Якщо під час політико-економічного спаду запізнення змін вищої освіти буває стабілізуючим для суспільства фактором, то в період економічної стабілізації і підйому дана ознака відіграє негативну, гальмуючу роль, що у свою чергу призводить до кризових явищ в системі освіти.

Із огляду на те, що всі перераховані риси, властиві системі вищої освіти, пов'язані з нею безпосередньо, визначають її функціонування і життєздатність, можна констатувати, що кризові явища в освіті є проявом невід'ємної властивості процесу розвитку вищої освіти – його інерційності по відношенню до розвитку суспільства.

У процесі розвитку вищої освіти чітко простежуються періоди стрибкоподібних змін, що свідчать про перехід вищої школи на новий рівень розвитку, і періоди відносної стабілізації, що супроводжуються безперервним реформуванням, поступовим спадом і уповільненням розвитку. При цьому періоди відносної стабілізації (або спаду) із часом скорочуються. Якщо при становленні матеріального виробництва і побудові індустріального суспільства період між стрибкоподібними змінами складав декілька сторіч, то на етапі становлення інформаційного суспільства даний термін зменшується до десятиліть і навіть до декількох років. Можна спрогнозувати, що він і надалі скорочуватиметься і практично співпаде за часом із різкими змінами, що відбуваються у суспільстві. У результаті, існуюча система вищої освіти не зможе адекватно задовольняти потреби суспільства і вимушена буде зазнавати докорінних змін.

Висновки. Викладене дозволяє зробити такі висновки. По-перше, впродовж історії суспільства в різних країнах розвиток вищої освіти підпадав під вплив різних зовнішніх чинників, які можна згрупувати таким чином: внутрішня і зовнішня політика держави, рівень економічного розвитку, досягнення науково-технічного прогресу, соціальна державна політика. Сьогодні, окрім перелічених чинників визначальними є: глобальна конкуренція вищих навчальних закладів; зростання значення інформаційних та інтерактивних технологій; міжнародна інтеграція в освітній сфері (взаємовплив національних освітніх систем), що посилюється. По-друге, констатація кризових явищ в освіті не дозволяє говорити про тотожність кризи в освіті та економічних системах. Кризові явища в освіті є проявом невід'ємної властивості характеру розвитку вищої освіти – його інерційності. По-третє, дослідження інерційності характеру розвитку вищої освіти є актуальним завданням, розв'язання якого допоможе оптимізувати прийняття управлінських рішень в освітній сфері. По-четверте, традиційна модель організації і менеджменту освітньої діяльності, яка характеризується в цілому як централізована, ієрархічна система, потребує в сучасних умовах кардинальних змін. Негативні наслідки інерційності зумовлені багатьма проблемами, які породжені менеджментом централізованих систем, а саме: неефективністю, низькою мірою відповідальності за результати своєї роботи, негнучкістю і консерватизмом щодо зовнішніх змін.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. История педагогики и образования. От зарождения воспитания в первобытном обществе до конца XX века / [Р.Б.Вендровская, В.М.Кларин, М.Г.Плохова и др.]; под ред. А.И.Пискунова. — [2-е изд.]. — М.: Гуманитар. Центр, 2007. — 510 с.
2. Саргсян А.Л. Организация навального процесса у вищих навчальних закладах Великобританії / А.Л.Саргсян // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. — 2009. — №9 (172). — С. 285 — 292.
3. Панова Т.І. Ще раз про необхідність реформи вищої освіти / Т.І.Панова, Л.В.Натрус // Університетська клініка. ДонМУ. — Т.7, №1. — С. 11—14.
4. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.2 / Редкол.: ...С.В.Мочерний (відп.ред) та ін. — К.: Видавничий центр «Академія», 2001. — 848 с.

РЕЗЮМЕ

Представлено відмінні риси процесу розвитку системи вищої освіти. Для сучасного етапу розвитку освіти характерні кризові явища. Криза в системі вищої освіти відрізняється від кризи в економічних системах і є проявом невід'ємної властивості характеру розвитку вищої освіти - її інерційності. Дослідження інерційності є актуальним завданням, розв'язання якого допоможе оптимізувати прийняття управлінських рішень в освітній сфері.

Ключові слова: інерційність, система вищої освіти, характер розвитку, кризові явища, економічна система, менеджмент освітньої діяльності.

РЕЗЮМЕ

Представлены отличительные черты процесса развития системы высшего образования. Для современного этапа развития образования характерны кризисные явления. Кризис в системе высшего образования отличается от кризиса в экономических системах и является проявлением неотъемлемого свойства характера развития высшего образования – его инерционности. Исследование инерционности является актуальной задачей, решение которой поможет оптимизировать принятие управленческих решений в образовательной сфере.

Ключевые слова: инерционность, система высшего образования, характер развития, кризисные явления, экономическая система, менеджмент образовательной деятельности.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

SUMMARY

We present the distinguishing features of the development of higher education. For the present stage of development of education is characterized by crises. The crisis in higher education is different from the crisis in economic systems, and is a manifestation of the inherent properties of the nature of higher education - its inertia. Investigation of inertia is an urgent task that can optimize the decision-making in education.

Keywords: the inertia, the system of higher education, character development, crisis, economic system, management of educational activities.

ТРАНСГРАНИЧНОЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ (НА ПРИМЕРЕ ИНИЦИАТИВЫ ЧЕРНОМОРСКАЯ СИНЕРГИЯ)

Ткачева И.С., аспирант, Киевский национальный экономический университет им.Вадима Гетьмана

Постановка проблемы: важным индикативным фактором, определяющим развитие экономики, является процесс глобализации мирового сообщества. Тесное переплетение национальных экономик и их взаимная интеграция являются ключевой составляющей современных глобализационных процессов. Процесс глобализации затрагивает как мировую экономику в целом, так и отдельные категории интергационных объединений. В современной динамике становление единого мирового пространства неразрывно связано со становлением открытости национальных экономик и снятию протекционистских барьеров как между границами стран, так и на межнациональном уровне. В тоже время следует отметить экономическое, политическое и социальное различие стран участвующих в процессе глобальной интеграции. Синергетический эффект связанный с процессами развития мирового сообщества является лакмусом возрастающей эффективности деятельности в результате интеграции, слияния отдельных частей в единую систему за счет так называемого эффекта эмерджентности. По мнению А.Гапоненко процесс глобализации носит всеобъемлющий характер, его различные грани входят в предмет изучения практически всех общественных научных дисциплин. Экономисты акцентируют внимание на слиянии рынков и организаций, интернационализации производственных цепочек, при которых экономические границы государств становятся более прозрачными [1]. Установление социально-экономических связей и развитие экономических систем являются основной составляющей на пути к формированию и эффективному развитию экономических структур. Основным приоритетом формирования такого вида структур является интеграция и мировое партнерство. Одним из приоритетных направлений экономики всегда являлась комбинация различных факторов влияющих на эффективность функционирования систем экономики, на данном этапе стратегическое значение приобретает эффект синергизма. По мнению Питера Друкера: «современный бизнес возрастает за счет различных альянсов, совместных предприятий и партнерства с потребителями, но это, к сожалению, понимают только единицы»[1]. Спектр форм взаимодействия и сфер реализации обширен. Именно благодаря эффекту синергизма экономические угрозы и нестабильность могут быть восприняты как своего рода развитие экономики, о чем в свою очередь свидетельствует мировая практика. В настоящее время проблемы диверсификации международного экономического сотрудничества и интергационных взаимодействий, а так же их синергетический эффект на региональный уровень недостаточно разработан как в украинской, так и в зарубежной экономике. Таким образом, все эти факторы определяют необходимость исследования и дальнейшей разработки региональных экономических коопераций влияющих на процесс формирования хозяйственных связей на уровне регионов Черноморского бассейна.

Научные источники и публикации: Общие вопросы экономической синергии и исследование ее экономических эффектов представлены в работах следующих зарубежных исследователей: Д. Бишоп, Г. Джонсона, Э. Кемпбелла, М. Портера, Ф.Эванса. Теории региональной интеграции базируются на исследованиях ученых классической западной школы интеграции А. Вебера, А. Маршалла, В. Хальштейна, М. Шумана и многих других.

Цель статьи: в статье рассматривается синергетический эффект внешнеэкономической деятельности спроецированный на региональный уровень. Анализируется влияние регионального синергетического эффекта на внешнеэкономическую деятельность мирового хозяйства и результативность образования таких связей.

Изложение основного материала: обозревая и анализируя все поле значений и приложений парадигмы синергии, как в истории, так и в современном религиозном, философском, научном дискурсе. Впервые свое распространение понятие «синергия» получило в философии. Концепция синергии складывается из трех основных областей: религия, антропология и синергетика. В философии взаимоотношение всех этих видов описываются в тесном переплетении между собой, что свидетельствует об универсальности парадигмы с разветвленной структурой и широким, неисчерпаемым эвристическим ресурсом.

В экономику данный термин пришел много позже и сейчас можно говорить о том, что сущность мирохозяйственных связей современной глобальной экономики взаимопереплетена с синергетическим эффектом глобальных мировых процессов [3]. Все изменения мирохозяйственных отношений неразрывно связаны с синергетическим эффектом. Синергетика (от гр. Син – «совместное» и эргос – «действие») как новая стратегия научного поиска сформировалась в качестве междисциплинарного направления исследований. Термин появился в работах Германа Хакена в 1977г. в книге «Синергетика» [4], особое значение для методологии этого направления имели работы Ильи Пригожина [5]. Говоря о синергетике мы в свою очередь акцентируем внимание на понятие «система». Следует отметить, что не каждая система может быть объектом синергетики. Все объекты, входящие в систему синергетики, должны удовлетворять необходимым условиям, таким как процесс открытости, а именно свободный перелив между компонентами составляющими единое целое и процесс содействия, а именно стремление к нарастанию и повышению упорядоченности.

О синергетическом эффекте можно говорить тогда, когда имеется четкое представление о глобальной цели, которая может быть достигнута посредством взаимодействия всех элементов и частей экономического процесса. Если же такая цель не была predetermined, то нельзя говорить о синергетическом эффекте. Элементами такого процесса могут быть международное разделение труда, международный перелив капиталов, слияние корпораций и т.п. и их взаимное переплетение. Во внешнеэкономической деятельности синергизм возникает тогда, когда все показатели стремятся к интеграции экономики в мировые процессы.

В контексте глобализации можно судить об усилении интенсификации коммуникаций и как следствие развитию регионализации. Формирование регионов может происходить разрозненно, в свою очередь эффективность развития региональной единицы зависит от эффективности использования ресурсов и темпов развития региона. Именно регионы в свою очередь обеспечивают комплексное развитие экономики и устойчивое развитие страны в целом.

Региональная направленность, прежде всего, определяется системой целей и задач по управлению экономическими процессами, развитием регионов, а так же механизмами реализации существующих политик.

Формирование международных регионов, так называемая международная регионализация – особая часть общего процесса регионализации, под которым мы понимаем формирование компактных территорий, объединяемых существенными внутренними связями (так называемые когерентные, или связанные, регионы)[1]. В результате взаимного переплетения экономик и взаимодействия на политическом уровне формируются транснациональные мега- и макрорегионы. Оба вида регионов являются результатом сотрудничества стран на административном и территориальном уровне.

Говоря о трансграничном сотрудничестве на уровне регионов, следует отметить особенность, что региональные связи образованные внутри страны являются биполярными связями на уровне международной регионализации, в данном случае можно утверждать, что связи между регионами одной страны более тесны, нежели связи между различными регионами различных стран.